

Janez Pucelj:

Otroci se pogovarjajo o koledarju.

Listopad — november.

Vidovske sapice so to leto že proti vsem svetim tako zapihale, da se je morala visoka šola preseliti iz lope, kjer stoji »Majerčkova pošta«, v gorkejše kraje. Grahut jih je za obravnavo o listopadu povabil v delavnico očetovo; Grahutov oče so kolar, pa so pravkar odšli po kupčiji za jeseni. Tako se je Tone Grahut ta dan počutil prav posebno domačega in oblastnega.

»Jutri bo praznik vseh svetnikov,« je začel učenik Selanov Jože.

Grahut tega nauka ni preslišal. Jadrno začne z obema dlanema udarjati po hrbtu Bezlajevi Francki in Zlatorepčevemu Jurku kot po dveh bobnih:

»Čin čin čin čindarata čin!

Jutri je vseh svetih dan,

god praznuje vsak kristjan! — —

Kaj se cmerita? Tudi vajin god je jutri, se spodobi, da sem vama malo »ofrehta« naredil!»

»Zakaj je pa na en dan praznik vseh svetnikov? je vprašal Majerčkov Bernadek.

»I, zato, ker ne more imeti vsak svetnik posebnega dne za svoj god.«

»Zakaj ne?« se je spet čudno zdelo Bernadku.

»Zato ne, ker jih je preveč! Saj je samo mučencev več milijonov.«

»Bernadek misli, da so samo tisti svetniki v nebesih, ki so v litanijah!«

»Ali pa v pratiki!«

»Svetnik je vsak, kdor pride v nebesa! Koliko jih je, ki jim še imena ne vemo. Da pa postane kdo svetnik tako, da ga častimo za svetnika in mu stavimo oltarje, ga mora sveta Cerkev proglasiti za svetnika.«

»Kako pa Cerkev ve, kdo je res svetnik?«

»Čudeži se morajo zgoditi na priprošnjo takega človeka po njegovi smrti. Potem sveta Cerkev te čudeže natančno preišče in papež ga potem proglasi najprej za blaženega. Če se zgodijo še novi čudeži, ki jih spet natančno preiščejo in presodijo, ga pa proglasi papež za svetnika.«

»Imamo mi Slovenci kakšnega svetnika?«

»Prav svojega še nimamo. Imamo svetega Cirila in Metoda, ki sta apostola vseh Slovanov —«

»Kako apostola? Saj nista z Jezusom hodila!«

»Seveda ne, saj sta živela 900 let kasneje, kot je Jezus po zemlji hodil. Ampak slovanskim narodom sta prinesla Jezusovo vero: najprej severnim Slovanom, po svojih učencih pa še južnim.«

»Kdo pa so to Slovani?«

»Vsi narodi, ki govore našemu slovenskemu jeziku podobno, so Slovani. Na severu: Čehi, Poljaki, Slovaki, Rusi; na jugu: Bolgari, Srbi, Hrvatje in mi Slovenci.«

»Kaj ne bomo mi Slovenci imeli nikoli nobenega svojega svetnika?«

»Morda prav kmalu!«

»Katerega?«

»Morda kar dva! Antona Martina Slomška, ki je bil škof v Mariboru, in Friderika Barago, ki je bil misijonar in škof med Indijanci v Ameriki.«

»Indijanci, to so tisti, ki so rdeče barve kakor bakren kotel.«

»Oba, Slomšek in Baraga, sta še pred sto leti živela.«

»Moramo pa moliti, da bi Bog oba tako spričal s čudeži, da bi ju papež povišal za svetnika.«

»Pri nas imamo oba opisana, Slomška in Barago, v knjigah od Mohorjeve družbe,« se pobaha Koprivčev Mirko.

»Pri nas pa samo Barago!«

»In pri nas samo Barago!« — — —

Grahutu so se med vsem pogovarjanjem o svetnikih čudno svetile oči, vlažne so postajale, kot da mu vanje silijo solze in jih le s silo golta doli, dokler ni hripavo zakričal iz sebe: »Moja mati so tudi v nebesih! Moja mati so tudi svetnica!«

Tedaj sta mu pa pritekli dve debeli solzi po licih. Vsem se je ob tem pogledu stisnilo srce in Francka in Jurko sta mu brž odpustila »ofreht« in samima so se oči orosile.

»Če še niso svetnica, pa še bodo, Tonče,« je toplo rekel Selanov Jože. Pozabil je čisto, da namerava postati škof in da je kot ravnatelj na tej visoki vidovski šoli ter je objel Grahuta in ga poljubil na solzno lice.

»Če še niso, pa bodo, Moli zanje!«

»Pojutrišnjem je tako vseh vernih duš dan.«

»Kdo so to verne duše?« je začivkal začetnik Cilo.

»Še tega ne veš? — To so tiste duše, ki po smrti še ne morejo precej v nebesa, ker imajo še male grehe ali pa še niso naredile dovolj pokore. Take duše morajo v vice in morajo tamkaj dosti trpeti.«

»Koliko časa pa ostanejo v vicah?«

»Dokler ne zgore vsi grehi. Ko so popolnoma čiste, gredo pa v nebesa. Kdor pride v vice, tisti je prav za prav tudi že nekako svetnik.«

»Tako je kot človek, ki čaka na vlak. Pa pride vlak, uhú, pa se peljamo!«

»Vsak človek je lahko nekako svetnik. Samo kdor je pogubljen, ne more biti. Tisti, ki so v nebesih, so že zares svetniki; tisti, ki so v vicah, bodo gotovo svetniki, morajo pa zato še trpeti; mi, ki smo na zemlji, smo pa zato na zemlji, da bi postali svetniki; moramo pa se zato vojskovati s skušnjavami.«

»Vsi: svetniki, verne duše in mi kristjani smo kot velika družina. Pravi se ji občestvo svetnikov.«

»Stari so rekli ‚gmajna svetnikov‘. Naš stari oče še zmerom molijo v veri: ... katoliško Cerkev, ‚gmajno svetnikov‘.«

»Joj, ‚gmajna svetnikov‘, kakor da se pasejo,« se je čudil Bernadek.

Vsi so se zasmejali ali vsaj nasmehnili, samo Grahut je strmel tja nekam in čudno so mu gorele oči.

»Vernim dušam tudi lahko pomagamo. One si same ne morejo nič pomagati. Mi pa jim lahko!«

»Kako jim pomagamo?«

»Zanje lahko molimo. Vsak večer zvoni za verne duše v vicah v ta namen. Zanje lahko gremo k sveti maši: pri vsaki sveti maši je po povzdigovanju spomin za verne duše v vicah. Na vernih duš dan vsak mašnik lahko trikrat mašuje zanje. Zanje se lahko postimo ali damo vbogajme ali kar že dobrega storimo.«

»Pa odpustke tudi lahko darujemo zanje.«

»Jutri in pojutrišnjem lahko vsak dobi popolni odpustek za duše v vicah.«

»Kaj je to popolni odpustek?«

Jože se je spet dobro počutil kot učenik: »Že sem vam zadnjič razlagal, kaj so odpustki. Z odpustki nam Cerkev v božjem imenu odpušča kazni v vicah. Kdor pa dobi popolni odpustek, njemu so odpuščene vse kazni v vicah. Če bi précej umrl, ko popolni odpustek dobi, bi šel gorak v nebesa.«

»Pa če daruje kdo za kakšno dušo v vicah tak popolni odpustek, ali gre tudi tista duša précej v nebesa?« vpraša Grahut.

»To pa Bog zaračuna, kakor on ve: na onem svetu je drugače kakor na tem. Pa Bog je dober!«

»Kako pa dobimo tak popolni odpustek?«

»To ni tako lahko, kakor bi kdo snel klobuk s kljuke. Dosti laže je dobiti nepopolni odpustek, ko nam Bog odpusti samo nekaj kazni v vicah. Da pa kdo dobi popolni odpustek zdaj za duše v vicah, mora iti k spovedi in svetemu obhajilu in v cerkvi zmoliti šestkrat očenaš in zdravamarijo in čast bodi po namenu, ki ga ima papež. Dobi pa lahko tolikokrat popolni odpustek, kolikorokrat gre v cerkev na dan vseh svetnikov popoldne ali pa ves dan na praznik vernih duš.

Vselej pa mora zmoliti tistih šest očenašev, zdrava-marij in čast bodi po namenu svetega očeta.« Tako je učeno razlagal Selanov Jože.

Majerčkov Bernadek pa ni mogel pozabiti na „gmajno svetnikov“: »Joj, „gmajna svetnikov“, kakor da se pasejo!«

»Le glej, da se boš tudi ti prišel past na tisto „gmajno svetnikov“!« so se mu smejali.

Grahut Tone pa je čisto polahko vstal in čisto polahko odprl vrata in šel. Šel je mimo materinega groba tam ob vratih pokopališča, stopil v cerkev ter se nanizal v vrsto pri spovednici, da bi mogel dobiti prav mnogo odpustkov za rajno mater, da bi postala kaj brž svetnica, če še ni.

Gustav Strniša:

Dobro jutro.

*Angelci trosijo vrtnice rdeče:
Bog ti daj solnca in cvetja in sreče!*

*Nizko so splavali beli oblaki:
nismo kot lepi, božji kolački?*

*Ptičke so drobne zapele v mejici,
dobro so jutro voščile ženjici:*

*»Bog ti daj sreče, Anica mala;
joj, to si pridna; kaj si že vstala?«*